

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS MATOS • MAAMAR 7

ביאור ענין החלצו מאתכם יחלצו מיבעי ליה דהא...

An explanation of “Arm
yourselves from among you”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/matos/7/

1 ביאור ענין החלצו מאתכם יחלצו מיבעי ליה דהא מאתכם משמע ולא כולכם והחלצו משמע כולכם דהא כתיב וידבר משה אל העם לאמר החלצו.

An explanation of the matter of “Arm yourselves (hechaltzu) from among you”: it should have said “let them be armed” (yechaltzu), for “from among you” implies not all of you, while “arm yourselves” implies all of you, since it is written, “And Moshe spoke to the people, saying: Arm yourselves.”

אך הענין כי הנה להבין ענין מדין יש להקדים ענין שבעה עממין הכנעני והחתי כו'

But the explanation is this: to understand the matter of Midian, we must first introduce the matter of the seven nations, the Canaanite and the Hittite, etc.,

שנאמר בהם כי את כל התועבות האל עשו אנשי הארץ כו' שהם שיורי הזמ"ל [הז' מלכים] דתהו דהיינו הסיגים והפסולת שנשארו אחר הבירור,

of whom it is said, “For all these abominations the people of the land have done,” etc. They are the remnants of the seven kings of Tohu (Chaos), that is, the dross and the refuse that remained after the refinement,

כמו אברהם שיצא ממנו כו' שכבר יצא להתברר ונפרד מאברהם ונעשה סיגים וקליפה דהיינו למטה נעשה סיגים אבל לא למעלה

like Avraham, from whom there came out, etc.: for it had already gone out to be sifted away, and was separated from Avraham, and became dross and kelipah (the husk); that is, below it became dross, but not above.

(ר"ל [רוצה לומר] כשנתלבשה נשמת אברהם שמחסד עליון למטה ממנו בגוף אזי יצא ממנו כו' לפי שהגוף נלקח מק"נ [מקליפת נוגה] ששם נשאר ממה שנפל בשכ"כ [בשבירת הכלים] משא"כ מצד נשמת אברהם כמו שהיא למעלה באצילות ועמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה כאהלי קדר כו').

(That is to say: when the soul of Avraham, which is from the supernal Chesed (kindness), was en-clothed below it, in a body, then there came out of him, etc., because the body is taken from kelipas nogah, where there remained [some] of what fell in the shattering of the vessels (sheviras hakeilim); which is not so from the side of Avraham's soul as it is above, in the World of Atzilus (Emanation). And see what is written in the explanation on the verse “I am black yet comely ... like the tents of Kedar,” etc.)

והנה מתחלה הוברר אצילות דהיינו שהמובחר מהניצוצי וכלים דתהו נכלל בקדושת האצילות, ומה שלא היה יכול להיות נכלל באצילות נעשה בריאה, והכל בסטרא דקדושה בחי' ביטול רק באצילות הוא ביטול גמור ובבריאה הוא יש שבטל

Now, first Atzilus was refined: that is, the choicest of the sparks and vessels of Tohu was included in the holiness of Atzilus; and what could not be included in Atzilus became the World of Beriah (Creation). And all of it is on the side of holiness, in the state of self-nullification (bittul); only, in Atzilus it is complete bittul, while in Beriah it is a being (yesh) that is nullified,

וכמו וצבא השמים לך משתחווים וכתוב שמים לא זכו בעיניו וכתוב ובמלאכיו ישים תהלה (באיוב ס"ד)
וכמו דאפקוהו למט"ט [למטטרון] ומחיוהו ס' פולסין דנורא,

as in "And the host of heaven bow down to You"; and it is written, "The heavens are not pure in His eyes"; and it is written, "And in His angels He finds fault" (in Iyov, chapter 4); and as when they took Metatron out and struck him sixty lashes of fire,

(והיינו לפי שאין הביטול כדבעי כמ"ש במ"א ועמ"ש בד"ה צו את בני [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי בענין שירה של המלאכים).

(This is because the bittul is not as it should be, as is explained elsewhere. And see what is written in the discourse beginning "Command the children of Israel," etc., "My offering, My bread," on the subject of the song of the angels.)

ומזה יובן איך שבריו השתלשלות יוכל להיות נעשה סיגים ממש וזהו שאמרו נתן עיניו במקדש ראשון והרי פעם אמרו שטן ופנינה לש"ש [לשם שמים] נתכוונו,

From this it can be understood how, through the many [steps] of the chain of descending worlds (hishtalshelus), it can become actual dross. And this is what they said: "He set his eyes on the First Temple"; and yet once they said, "The Satan and Peninnah intended it for the sake of Heaven."

אך שניהם אמת כי שרש התחלת הסיגים והקליפות אינו רע גמור ושם הוא ענין לשם שמים נתכוונו.

But both are true: for the root of the beginning of the dross and the kelipos is not complete evil, and there it is a matter of "they intended it for the sake of Heaven."

אמנם מה שמשלשל למטה מטה נעשה סיגים קשים יותר ומקטריגים ממש ואמר החנם ירא איוב כו'.

However, what descends lower and lower becomes harsher dross and actual accusers, and he said, "Is it for nothing that Iyov fears," etc.

ועמ"ש בד"ה ויעש משה נחש נחשת. ועד"ז הוא ענין התהוות ז' עממין הכנעני והחתי כו' מז' מדות דתהו.

And see what is written in the discourse beginning "And Moshe made a copper serpent." Along these lines is the coming into being of the seven nations, the Canaanite and the Hittite, etc., from the seven emotive attributes (middos) of Tohu.

אך ענין מדין הוא מ"ש בספרא דצניעותא (בזהר פ' תרומה קע"ו ב') עד לא הוו מתקלא לא הוו משגיחין אפ"ן באפ"ן, שהיו בחי"א אב"א [אחור באחור]

But the matter of Midian is what is written in the Sifra DiTzniusa (in the Zohar, Parshas Terumah, 176b): "Until there was a balance, they did not gaze face to face"; for they were in the state of back to back,

וזהו בחי"א תהו זה תחת זה רה"ר [רשות הרבים] [וז"ל [זוהר לשונן] הפ"י מתלמיד האריז"ל [האריז"ל זכרוננו לברכה] שם, ר"ל [רוצה לומר] שבעולם התהו היו השש קצוות משתלשלות זו ע"ג [על גב] זו וא"כ לא היו משגיחין הכתר פב"פ [פנים בפנים] עם הת"ת [התפארת]

and this is the level of Tohu: one beneath the other, a "public domain." (And these are the words of the commentary by a disciple of the Arizal there: "That is to say, in the World of Tohu the six extremities descended one upon another; if so, Keser (the Crown) did not gaze face to face with Tiferes (beauty),

כי חסד וגבורה היו מפסיקין ביניהם גם חסד וגבורה בעצמם לא היו פב"פ [פנים בפנים] כו' משא"כ בעולם התיקון עכ"ל [עד כאן לשונן]. ור"ל [ורוצה לומר] אבל בעולם התיקון חסד וגבורה הם בבחי"א פב"פ [פנים בפנים] וגם כתר עם הת"ת [התפארת]

for Chesed and Gevurah (restraint) interposed between them; also Chesed and Gevurah themselves were not face to face, etc.; which is not so in the World of Tikkun (Rectification)." End of quote. That is to say: but in the World of Tikkun, Chesed and Gevurah are in a state of face to face, and also Keser with Tiferes,

דהיינו עתיקא עם ז"א הם בבחי' פכ"פ [פנים בפנים] וכמש"ש [וכמה שכתוב שם] בפ"י האריז"ל [האריז' זכרוננו לברכה], וע' בזהר הרקיע פ' בראשית דף ב' ע"ב גבי עאלת אות צ' כו' אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כו' ע"ש)

that is, Atika with Z'eir Anpin (the emotive attributes), are in a state of face to face, as is written there in the commentary of the Arizal. And see the Zohar HaRakia, Parshas Bereishis, folio 2b, on "The letter tzadi entered," etc., "the face of the yud turned backward," etc.; see there.)

והפ"י הוא שלא היה שייכות לחסד עם גבורה שהחסד היה חסד שבחסד והגבורה היה גבורה שבגבורה, וכיון שזה חסד פשוט וזה גבורה פשוטה הרי הם ב' הפכיים כמים ואש שלא יוכל להתחבר ולהזדווג יחד.

And the meaning is that Chesed had no relation with Gevurah, for the Chesed was Chesed within Chesed and the Gevurah was Gevurah within Gevurah; and since this is simple Chesed and that is simple Gevurah, they are two opposites, like water and fire, which cannot join and unite together.

2 וזהו דלא הוו משגיחין אפין באפין, והתיקון הוא להיות בהתכללות והיינו ע"י מ"ה [שם מ"ה] כי השבירה הוא בבחי' ב"ן [שם ב"ן] עולם הנקודים וההתכללות הוא ע"י המשכת המוחין במדות והיינו מבחי' חכמה כח מה.

And this is [the meaning of] "they did not gaze face to face." And the rectification is that there be inter-inclusion, and this is through the Name Mah (45); for the shattering is in the level of the Name Ban (52), the World of Nekudim (Points), and the inter-inclusion is through drawing the intellect (mochin) into the emotive attributes (middos), and this is from the level of Chochmah (wisdom): ko'ach mah, "the power of 'what.'"

כי הנה עד"מ מבשרי אחזה שהמדות באדם כשהם בלתי הנהגת השכל אזי כל מדה אין לה קישור וחיבור כלל עם זולתה

For, by way of analogy, "from my flesh I behold" that when the emotive attributes in a person are without the guidance of the intellect, then each attribute has no bond or connection at all with any other,

כמו כאשר יכעוס ויקצוף אין לו רחמים וחסד בשעה זו כלל על מי שכועס עליו וכן בהפך

as when he becomes angry and enraged, at that moment he has no compassion or kindness at all toward the one he is angry with; and likewise the reverse.

ונמצא מדות חו"ג [חסד וגבורה] מפורדין המה זה מזה וע"כ יוכל להסתעף ממותרי הדין דין קשה ביותר.

It turns out that the attributes of Chesed and Gevurah are separated from one another, and therefore from the excesses of judgment an extremely harsh judgment can branch out.

אבל ע"י התלבשות החכמה במדות יתנהגו המדות ע"פ חיוב החכמה ויכבוש כעסו להיות בו ג"כ תערובות חסד ורחמים כו'

But through the enclothing of Chochmah in the emotive attributes, the attributes will conduct themselves as Chochmah dictates, and he will subdue his anger so that there be in it also an admixture of kindness and compassion, etc.

וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לעולם יהי אדם רך כקנה ואל יהי קשה כארז והיינו ע"י שיהיה מוח שליט על הלב.

And of this our Sages, of blessed memory, said, "A person should always be soft as a reed and not be hard as a cedar"; and this is through the mind ruling over the heart.

3 והנה ענין התיקון הם ב' ענינים. הא' להיות התכללות חסד מגבורה וגבורה מחסד, ר"ל [רוצה לומר] שלא יהי' [יהיה] החסד רק בחי' אחד היינו חסד פשוט הנקרא חסד שבחסד.

Now, the rectification consists of two things. The first is that there be inter-inclusion of Chesed (kindness) with Gevurah (restraint) and of Gevurah with Chesed. That is to say, that Chesed should not be only a single aspect, namely simple Chesed, which is called Chesed within Chesed.

וכן הגבורה לא יהיה רק בחינה א' היינו גבורה שבגבורה וזהו פ"י עולם הנקודים שכל ספירה היה רק בחי' נקודה א' לבד שהוא מהות א' לבד חסד

And likewise Gevurah should not be only a single aspect, namely Gevurah within Gevurah—and this is the meaning of "the World of Nekudim (Points)": that each Sefirah was only the level of a single point alone, which is a single essence alone, Chesed

וכן גבורה, אלא שהחסד עצמו יהיה ג"כ כלול מששה מדות חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד] וכן הגבורה תהיה כלולה מכל הו"ק [הו"ק צוות] או כל אחד יהיה כלול משבע מדות

or likewise Gevurah—but rather that Chesed itself should also be comprised of six attributes, Chesed, Gevurah, Tiferes, Netzach, Hod and Yesod, and likewise Gevurah should be comprised of all six extremities; or each one should be comprised of seven attributes

(עמ"ש לקמן בביאור ע"פ אלה מסעי שלפעמים ההתכללות משה ופעמים משבעה ופעמים כ"א [כל אחד / כל אחת] כלול מע"ס [מעשר ספירות]),

(see what is written below in the explanation on the verse "These are the journeys," that sometimes the inter-inclusion is of six, sometimes of seven, and sometimes each one is comprised of the Ten Sefiros).

ולכן עי"ז יוכלו להיות משגיחין אפ"ן באפ"ן כי החסד שבגבורה וגבורה שבחסד קרובים להיות שוים ועי"ז יוכלו להתחבר ולהזדווג יחד החסד עם הגבורה (וכמ"ש בד"ה ואשה כי תזריע כו'),

And therefore, through this they can "gaze face to face," for the Chesed within Gevurah and the Gevurah within Chesed are close to being equal, and through this Chesed can join and unite together with Gevurah (as is written in the discourse beginning "When a woman conceives," etc.).

וזהו ענין התיקון שבבחי הכלים והוא ע"י המשכת המוחין כנ"ל במשל שע"י גילוי והמשכת החכמה בהמדות נעשה התכללות המדות שהם הכלים.

And this is the rectification in the aspect of the vessels, and it is through drawing down the intellect (mochin), as mentioned above in the analogy: that through the revelation and drawing down of Chochmah (wisdom) into the emotive attributes (middos), the inter-inclusion of the attributes, which are the vessels, comes about.

והב' הוא באורות שע"י ריבוי הכלים מחזיק האור יותר שהשבירה היתה מפני מיעוט הכלים שלא היו יכולים לסבול האור.

And the second is in the lights: that through the multiplication of the vessels, [the vessel] holds the light more. For the shattering came about because of the paucity of the vessels, which could not bear the light.

משא"כ ע"י ריבוי הכלים כנ"ל ע"י ההתכללות שמתחלה היה הכלי רק בבחי' נקודה לבד ובתיקון נתגדלה ונתרבה להיות כלולה מעשר בחי',

Whereas through the multiplication of the vessels, as mentioned, through the inter-inclusion—for at first the vessel was only in the state of a single point, and in the Tikkun it grew and multiplied to be comprised of ten aspects—

לכן עי"ז מחזיקים האור יותר (ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בביאור על פסוק וקבל היהודים כו' בפי' שהקדימו נעשה לנשמע), ועיקר התיקון הוא עי"י האורות שהאורות הם המחברים וכוללים עי"י ריבוי הארתם ולא עוד

therefore, through this they hold the light more. (And see what is written above in the explanation on the verse "And the Jews accepted," etc., on the meaning of their putting "we will do" before "we will hear.") And the main rectification is through the lights, for the lights are what join and include [the vessels] through the abundance of their illumination; and not only that,

אלא דאחליפו דוכתייהו אור החסד בכלי הגבורה כו' (דהיינו שזה גופא שיהיו הכלים בהתכללות אמיתית הוא עי"י שנמשך בהם אור ה' ביטול מבחי' שם מ"ה [שם מ"ה] עי"ד עושה שלום במרומיו כו' וכמ"ש בפ' יתרו בד"ה

but they even "exchanged their places": the light of Chesed in the vessel of Gevurah, etc. (That is: this itself, that the vessels be in true inter-inclusion, comes about through the light of self-nullification (bittul) being drawn into them from the level of the Name Mah, in the manner of "He makes peace in His heights," etc.; and as is written in Parshas Yisro, in the discourse beginning

להבין ענין האבות הן הן המרכבה, שלהיות התכללות הג' קוין והתחברותן כו' צ"ל הארה והמשכה מבחינה עליונה ששם בטלים אלו השני הפכיים כו' וזהו בחי' שם מ"ה [שם מ"ה] עי"ש, והיינו כמ"ש בפ' אמור ביאור דפסוק והניף הכהן

"To understand the matter of 'The Patriarchs are the Chariot,'" that for there to be inter-inclusion of the three lines and their joining, etc., there must be an illumination and drawing down from a higher level, where these two opposites are nullified, etc.; and this is the level of the Name Mah; see there. And this is as is written in Parshas Emor, in the explanation of the verse "And the kohen shall wave

אותם שיש ב' בחי' התכללות, הא' מצד המשכת המוחין במדות והב' עי"י גלוי האור אח"כ מבחינת שלימותא דכולא כו' וזהו ענין שעיקר התיקון הוא עי"י האורות כו' שר"ל [שרוצה לומר] שע"י נעשה התיקון וההתכללות ביתר שאת כמ"ש [כמה שכתוב שם].

them," that there are two kinds of inter-inclusion: the first by virtue of the drawing of the intellect into the emotive attributes, and the second through the revelation of the light afterward from the level of "the perfection of all," etc. And this is the matter that the main rectification is through the lights, etc., meaning that through this the rectification and the inter-inclusion come about to a greater degree, as is written there.

גם אפשר לומר כי ב' בחי' אלו זהו עצמו פ"י משגיחין אפין באפין דכולל ג"כ ב' ענינים הא' שהמדות עצמן נעשו פכ"פ [פנים בפנים] חסד עם גבורה וזהו ענין התיקון שבבחי' הכלים שהחסד נעשה כלול מגבורה וגבורה מחסד ועי"ז מתחברים החו"ג [החסד וגבורה] יחד פכ"פ [פנים בפנים].

It is also possible to say that these two aspects are themselves the meaning of "gazing face to face," which likewise includes two things. The first: that the emotive attributes themselves became face to face, Chesed with Gevurah; and this is the rectification in the aspect of the vessels, in that Chesed became comprised of Gevurah and Gevurah of Chesed, and through this Chesed and Gevurah join together face to face.

והפ"י הבי' במשגיחין אפין באפין איתא בביאור האריז"ל [האריז"ל זכרוננו לברכה] שם וז"ל [זה לשונו] ומ"מ עיקר השגחת אפין באפין היינו עתיקא בז"א כדבעינן למימר לקמן בעז"ה [בעזרת השם] עכ"ל [עד כאן לשונו].

And the second interpretation of "gazing face to face" is found in the commentary of the Arizal there, and these are his words: "Nevertheless, the main gazing face to face is [that of] Atika into Z'eir Anpin (the emotive attributes), as we shall say below, with G-d's help." End of quote.

וזהו ענין התיקון באורות שהשגחת עתיקא בז"א היינו המשכת אורות עליונים כי הכתר הוא הממוצע המחבר וממשיך הארת המאציל א"ס ב"ה בנאצלים כו'.

And this is the rectification in the lights: for the gazing of Atika into Z'eir Anpin is the drawing down of supernal lights, because Keser (the Crown) is the intermediary that joins and draws the illumination of the Emanator, the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, into the emanated [levels], etc.

והנה כמ"כ [כמו כן] בנפש יש ב' בחי' אלו תיקון והתכללות הכלים ואחר כך על ידי זה ריבוי האור והוא כמ"ש בד"ה אם לא תדעי לך היפה כו' ביאור ענין ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה ורחל היא כנס"י [כנסת ישראל].

Now, likewise in the soul there are these two aspects: the rectification and inter-inclusion of the vessels, and afterward, through this, the abundance of light. And this is as is written in the discourse beginning "If you do not know, O fairest," etc., the explanation of "And Rachel was beautiful of form and beautiful of appearance"; and Rachel is the Congregation of Israel (Knesses Yisrael).

וענין יפ"ת [יפת תאר] היינו עד"מ תיקון ציור אברי הנפש כמ"ש נעשה אדם בצלמנו שיתארו בהן כל המדות בשלימותן וביופיין כמו שהם למעלה בעולם התיקון דהיינו התכללות המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] ומודומ"ע [ומחשבה דבור ומעשה] וכמ"ש לקמן ע"פ אלה מסעי מענין התכללות המדות בעבודת ה'.

And "beautiful of form" is, by way of analogy, the rectification of the form of the limbs of the soul, as it is written, "Let us make man in our image": that all the attributes be given form in them in their completeness and their beauty, as they are above in the World of Tikkun; that is, the inter-inclusion of the attributes, love and awe, and thought, speech and action, as is written below on the verse "These are the journeys," concerning the inter-inclusion of the attributes in the service of G-d.

וכ"ז [וכל זה] הוא תיקון הכלים ונקי יפ"ת [יפת תאר] ועי"ז יבא אח"כ לבחי' יפת מראה שהוא בחי' רעותא דליבא שהוא בחי' הארה מפנימית אור א"ס ב"ה והוא בחי' אור השורה בכלים הנ"ל וכ"ז [וכל זה] הוא ע"י הדעת וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] לקמן בענין יעשה שלום לי כו'.

And all this is the rectification of the vessels, and it is called "beautiful of form." And through this one will afterward come to the level of "beautiful of appearance," which is the level of the desire of the heart (re'usa deliba), which is an illumination from the inner dimension (pnimiyus) of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; and this is the level of the light that rests in the vessels mentioned. And all this is through Daas (knowledge), as will be explained below on the subject of "Let him make peace for Me," etc.

וכן בנפש שכדי להיות המשכת רעו"ד [רעותא דליבא] הוא ע"י דעת עליון כמשי"ל [כמה שכתוב לעיל] ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות כו' (ועמ"ש ע"פ ויקהל משה).

And so too in the soul: in order for there to be the drawing down of the desire of the heart, it is through the higher Daas, as is explained above on the verse "And Moshe spoke to the heads of the tribes," etc.) (And see what is written on the verse "And Moshe assembled.")

וגם כי דעת הוא המשכת הפנימית שהוא בחי' האור ולכן איתא משה משה לא פסיק טעמי" [טעמיה] שבחינת האור הוא אלקות גם בכי"ע

And also, because Daas is the drawing down of the inner dimension, which is the level of the light; and therefore it is said, "Moshe, Moshe": there is no break in its cantillation," for the level of the light is G-dliness even in Beriah, Yetzirah and Asiyah,

כמו באצילות כמ"ש במ"א בביאור דואלה המשפטים וכן איתא בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הלולב פ"ג [פרק ג'] שהדעת אינו אלא בית קיבול לאלו האורות כו'.

as in Atzilus, as is explained elsewhere, in the explanation of "And these are the laws." And so it is stated in Pri Etz Chaim, Sha'ar HaLulav, chapter 3, that Daas is only a receptacle for these lights, etc.

וזהו ענין ימינך ה' נאדרי בכח שמאלא אתכליל בימינא ימינך ה' תרעץ אויב הוא להיפך (ועיי' [ועיינן] בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] על הזהר בשלח דנ"ב ע"ב).

And this is the meaning of "Your right hand, Havayah, is glorious in power": the left is included in the right. "Your right hand, Havayah, shatters the enemy" is the reverse. (And see the commentary of the Ramaz on the Zohar, Beshalach, folio 52b.)

והנה מדין הוא משרש התהו קודם התיקון דלא הוו משגיחין אפין באפין ל כן בא יתרו כהן מדין קודם מ"ת [מתן תורה] וכמ"ש בזהר ר"פ יתרו (דס"ז ע"ב).

Now, Midian is from the root of Tohu before the rectification, when "they did not gaze face to face." Therefore Yisro, the priest of Midian, came before the Giving of the Torah, as is written in the Zohar at the beginning of Parshas Yisro (folio 67b),

דלא אתיהבת אורייתא עד לבתר דאתי יתרו ואודי והיינו משום כי התורה היא התיקון וכמ"ש ה' יברך את עמו בשלום וצריך להיות ביטול בחי' מדין:

that "the Torah was not given until after Yisro came and acknowledged." And this is because the Torah is the rectification, as it is written, "Havayah will bless His people with peace"; and there must be the self-nullification of the level of Midian.

4 ב והנה שרש התיקון הוא להיות גילוי שם הוי"ד הוא חכמה בחי' ברק כי ישת חשך סתרו הוא כתר

2. Now, the root of the rectification is the revelation of the Name Havayah: the yud is Chochmah (wisdom), the level of lightning; for "He made darkness His hiding place"—this is Keser (the Crown).

וזהו ענין אילתא דדלגא לטורי חשוכא עיין בזהר פ' פנחס (דרמ"ט) שהוא בחי' מלי' שנכלל בכתר

And this is the matter of "the hind that leaps to the mountains of darkness" (see the Zohar, Parshas Pinchas, folio 249), which is the level of Malchus (sovereignty) that is included in Keser;

כי מגלה עמוקות מני חושך שע"ס [שעשר ספירות] שהם בגילוי הם למעלה בהעלם ג"כ וגם כל ההתכללות חסד שבחסד כו'

for "He reveals deep things out of darkness": for the Ten Sefiros that are in revelation are above also in concealment, and also all the inter-inclusion, Chesed within Chesed, etc.—

הכל היה בהעלם תחלה ושם נק' טורי חשוכא, ובנקודים הוא הגילוי והיינו שהגילוי הוא רק בחי' נקודה והשאר הוא בהעלם ומבחינת החשך של הכתר הוא גילוי החכמה ככרך

all was at first in concealment, and there it is called "the mountains of darkness." And in Nekudim is the revelation; that is, the revelation is only the level of a point, and the rest is in concealment. And from the level of the darkness of Keser is the revelation of Chochmah, like lightning

(ולכן נקודות הוא בחכמה כמ"ש בפרדס שער הנקודות כי גילוי החכמה מההעלם של הכתר הוא כמשל גילוי הנקודה אחת וכמשל הברק המבריק מתוך החושך ועמ"ש מענין זה בביאור ע"פ וידבר אלקים את כל הדברים האלה כו' ע"ש) ונק' בזהר נקודה בהיכלא.

(and therefore the [vowel] points (nekudos) are in Chochmah, as is written in the Pardes, Sha'ar HaNekudos: for the revelation of Chochmah out of the concealment of Keser is like the revelation of a single point, and like lightning flashing out of the darkness; and see what is written on this subject in the explanation on the verse "And G-d spoke all these words," etc.; see there). And in the Zohar it is called "a point in the palace."

היכלא הוא בחינת בינה דאימא מקננא בכורסייא ונק' אלקים חיים ומלך עולם ויש לה התפשטות אורך ורוחב

The "palace" is the level of Binah (understanding)—"Imma nests in the Throne"—and it is called "the living Elokim and King of the world," and it has an expansion of length and breadth;

אך החכמה הוא בחי' נקודה בלבד דהיינו כמו למשל בשעה שהאדם מתבונן בלמודו נופל לו שכל חדש שהשכל ההוא אינו

whereas Chochmah is the level of a point alone. That is, as for example, when a person contemplates his studies and a new idea occurs to him, that idea is nothing

אלא נקודה והוא ברק המבריק בתוך רוח בינתו המתפשט באורך ורוחב בהיכלא, והמחבר להיות נקודה בהיכלא הוא הדעת,

but a point, and it is lightning flashing within the spirit of his understanding, which spreads in length and breadth in the “palace.” And what joins [them] so that there be “a point in the palace” is Daas (knowledge),

כי הדעת הוא עולה עד קרומא דאורא, ואורא שלפני הקרומא דחפא על מו”ס [מוחא סתימאה] כו’ שהוא מעצמות אור א”ס כמו במשל להיות נובע השכל מלמעלה מהשכל ועי”ז חבור חו”ב [חכמה ובינה] תריין ריעין כו’.

for Daas rises up to the membrane of the Avira (air); and the Avira that is before the membrane that covers the Mocha Stima’ah (the hidden brain), etc., is from the essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), as in the analogy of the intellect welling up from above the intellect; and through this is the joining of Chochmah and Binah, “two companions,” etc.

(פ”י כי הנה עד”מ כשאדם משכיל ומחדש איזו השכלה חדשה זהו המשכה שנמשך ממקור השכל הנקרא משכיל, ולפעמים אין נופל לו שכל מלמעלה מהשכל, א”כ בהכרח לומר שיש דבר שלמעלה מבחי המקור השכל המשכיל

(The meaning is: by way of analogy, when a person conceives and originates some new insight, this is a flow drawn from the source of the intellect, which is called the maskil (the one who conceives); and sometimes no idea occurs to him from above the intellect. If so, one must necessarily say that there is something above the level of the source of the intellect, the maskil,

שהוא המקשרו ומחברו לבא לידי גילוי בשכל לפעמים כך ולפעמים כך. והנה מקור השכל הנקי משכיל זהו הנקי ח”ס [חכמה סתימאה].

which binds it and joins it to come to revelation in the intellect, sometimes so and sometimes so. Now, the source of the intellect, which is called the maskil, is what is called the hidden Chochmah (Chochmah Stima’ah).

והבחי שלמעלה מזה זהו בחי אורא שעל קרומא דחפא על מו"ס [מוחא סתימאה] שהוא המקשר ומחבר ח"ס [חכמה סתימאה] לבא לידי גילוי כו' ומה שנק' אורא י"ל [יש לומר] שיוכן עם מ"ש בפ' מקץ בדי"ה נר חנוכה כו' מזוזה מימין כו' ע"ש בענין אור ואור.

And the level above this is the level of the Avira over the membrane that covers the Mocha Stima'ah, which is what binds and joins the hidden Chochmah to come to revelation, etc. And why it is called Avira (air) can be understood with what is written in Parshas Mikeitz, in the discourse beginning "The Chanukah lamp," etc., "the mezuzah on the right," etc.; see there on the subject of or (light) and avir (air).

והנה באורא הוא הארת בחי דעת דע"י [דעתיק יומין]. וז"ש [וזהו שכתוב] ששם שרש הדעת ולכן יש ג"כ ביכולתו של הדעת דאצילות לחבר חו"ב [חכמה ובינה] שהוא בחי נקודה בהיכלא כי שרשו גבוה מאד כנ"ל. ועיין עוד מענין הדעת בזהר הרקיע)

Now, in the Avira is the illumination of the level of the Daas of Atik Yomin. And this is what was said, that the root of Daas is there; and therefore the Daas of Atzilus also has the power to join Chochmah and Binah, which is the level of "a point in the palace," because its root is very high, as mentioned above. And see further on the subject of Daas in the Zohar HaRakia)

(ס"פ תרומה בדף קס"ו) ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית וע"פ לבבתי אחותי כלה והוא ענין עסק התורה לשמה לשם התורה להיות התורה בבחי חכמה והוי" בחכמה כו'

(at the end of Parshas Terumah, on folio 166). And see what is written about this also in the explanation on the verse "I am Havayah your G-d" of the section of tzitzis, and on the verse "You have captured my heart, my sister, bride." And this is the matter of occupying oneself with Torah lishmah, for the sake of the Torah, so that the Torah be in the level of Chochmah, and "Havayah, with Chochmah," etc.,

וכמ"ש בזהר דוד קשיר אורייתא דלעילא עם קוב"ה [קודשא בריך הוא] אורייתא דלעילא חכמה עילאה וקשיר בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] להיות בו השראת אור א"ס שזהו ענין מגלה עמוקות מני חשך כנ"ל.

as is written in the Zohar: "David bound the Torah above with the Holy One, blessed be He." The Torah above is the supernal Chochmah, and he bound it with the Holy One, blessed be He, so that there be in it the indwelling of the Infinite Light; and this is the meaning of "He reveals deep things out of darkness," as mentioned above.

5 וזהו או יחזיק במעוֹזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי פי' יעשה שלום לי הוא שלום בפמשמ"ע [בפמליא של

מעלה] היינו חיבור חו"ב [חכמה ובינה] שהם י"ה ע"י התורה

And this is [the meaning of] "Or let him take hold of My strength; let him make peace for Me; peace let him make for Me." The meaning: "let him make peace for Me" is peace in the household above (pamalya shel maalah), that is, the joining of Chochmah and Binah, which are yud-hei, through the Torah,

שהוא בחי' דעת עליון העושה שלום העליון הנ"ל והוא ע"י המשכת אור א"ס מלמעלה מעלה מהחכמה שיהיה נמשך בחו"ב [בחכמה ובינה] ועמ"ש במ"א בענין כיריעות שלמה.

which is the level of the higher Daas, which makes the higher peace mentioned above; and this is through drawing down the Infinite Light from far above Chochmah, so that it be drawn into Chochmah and Binah. And see what is written elsewhere on the subject of "like the curtains of Shlomo."

6 והנה מבחי' שלום העליון נעשה ג"כ שלום התחתון כדכתיב כי אל דעות הוי' ב' דעות דעת עליון

המחבר חו"ב [חכמה ובינה] ודעת תחתון המחבר המדות להיות התכללות המדות חסד שבגבורה וגבורה שבחסד

Now, from the level of the higher peace there also comes about the lower peace, as it is written, "For Havayah is a G-d of knowledges (de'os)": two [levels of] Daas (knowledge), the higher Daas, which joins Chochmah and Binah, and the lower Daas, which joins the emotive attributes (middos), so that there be inter-inclusion of the attributes, Chesed within Gevurah and Gevurah within Chesed.

וזהו ענין ההתכללות המבואר למעלה שלא יהיו המדות בבחי' ענפין מתפרדין אלא בבחי' התכללות לאכללא שמאלא בימינא והיינו ע"י המשכת המוחין בהם.

And this is the inter-inclusion explained above: that the attributes not be in the state of "branches that separate," but in the state of inter-inclusion, "to include the left in the right"; and this is through drawing the intellect (mochin) into them.

וביאור זה למעלה היינו כי יש גבורה בלא חסד כמו דור המבול שנענשו בשביל חטאם ולא בשביל תיקונם

And the explanation of this above [in the supernal realms] is that there is Gevurah (restraint) without Chesed (kindness), as with the generation of the Flood, who were punished because of their sin and not for the sake of their rectification,

שהרי אין להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא] וכן אנשי סדום מבול של אש ואין להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא]

for they have no share in the World to Come; and likewise the people of Sodom—a flood of fire—and they have no share in the World to Come

(והיינו כמ"ש במ"א שהמבול היה שרשו מעולם התהו ע"ש ובתהו לא היו התכללות המדות ע"כ היה הגבורה כמו שהיא כו')

(This is as is explained elsewhere, that the root of the Flood was from the World of Tohu—see there—and in Tohu there was no inter-inclusion of the attributes; therefore the Gevurah was as it is, etc.)

וכן מצרים ומ"מ נאמר באכוד רשעים רנה שנצמח מזה תיקון לעולם שהעולם נהנה כו' אבל לגבי הן עצמן נק' גבורה בלי חסד.

and likewise Egypt. Nevertheless, it is said, "When the wicked perish there is joyful song," for from this a rectification grew for the world, in that the world benefits, etc.; but with respect to them themselves, it is called Gevurah without Chesed.

אבל כי אשר יאהב ה' יוכיח יסורים של אהבה הם כמו שמרחיצין את הקטן לטובתו ולא בשביל החטא

But "For whom Havayah loves He rebukes": sufferings of love are like washing a small child, for his good, and not because of the sin,

כי החטא נמחל בלא"ה [בלאו הכי] רק שצריך לתקן כו' ותיקון זה הוא מבחי' התכללות הגבורה בחסד והוא ע"י מוחין

for the sin is forgiven in any case; only, there is need to rectify, etc. And this rectification is from the level of the inter-inclusion of Gevurah in Chesed, and it is through the intellect (mochin),

כי נה"י [נצח הוד יסוד] דאימא הן מוחין לז"א וע"י התורה מביא תוספת מוחין היינו ע"י שמתחלה יעשה שלום לי חיבור או"א [אבא ואימא] ואח"כ שלום יעשה לי שמא"א [שמאבא ואימא] נעשו

for Netzach, Hod and Yesod of Imma are the intellect (mochin) for Z'eir Anpin (the emotive attributes), and through the Torah one brings additional intellect. That is: first, "let him make peace for Me"—the joining of Abba and Imma; and afterward, "peace let him make for Me"—that from Abba and Imma there is made

מוחין לז"א להיות התכללות הו"ק [הוי קצוות] שהמשכה זו הוא ג"כ ע"י התורה שבה ועל ידה ממשיכים ממוחין דא"א [דאבא ואימא] בז"א כמ"ש בד"ה השמים כסאי ובד"ה באתי לגני.

intellect (mochin) for Z'eir Anpin, so that there be inter-inclusion of the six extremities; for this drawing down, too, is through the Torah, for with it and through it one draws from the intellect of Abba and Imma into Z'eir Anpin, as is written in the discourse beginning "The heavens are My throne" and in the discourse beginning "I have come into My garden."

וזהו שאמר רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין כדאיתא (פ"ד דסוכה דמ"ה ע"ב וכו' איתא ברכות נח פל"ה).

And this is [the meaning of] what Rabbi Shimon bar Yochai said, "I am able to exempt the entire world from judgment," as is found (in chapter 4 of Sukkah, folio 45b; and the like is found in the Rabbah, Noach, section 35).

והיינו מפני רבוי מוחין דגדלות שהמשיך ושהיה תורתו אומנתו ומצד שרש מעלת נשמתו שהיה מעלה מ"ן [מ"ן נוקבין] בבחי' גבוה מאד ובהמשכת מוחין

And this is because of the abundance of the mature intellect (mochin degadlus) that he drew down, and because his Torah was his occupation, and by virtue of the root of his soul's loftiness, for he raised mayin nukvin (feminine waters) at a very high level. And by drawing down the intellect

דגדלות מעצמות חכמה עילאה שלמעלה מהחכמה כפי שמתלבשת במדות מתבטלים כל הדינים כו' זהו יתגדל ויתקדש שמייה רבא ועתה יגדל נא כח אד' וכמ"ש במ"א.

of maturity from the essence of the supernal Chochmah, which is above Chochmah, as it is en-clothed in the emotive attributes, all the judgments are nullified, etc. This is "May His great Name be magnified and sanctified," and "And now, may the power of Ado-nai be magnified," as is explained elsewhere.

7 ועיין מענין יעשה שלום לי כו' בפ' במדבר קי"ח א' ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובפ' ויקרא די"ד ע"ב ועמ"ש בביאור ע"פ כה תברכו את בניי [בני ישראל] גבי

And see on the subject of "let him make peace for Me," etc., in [the Zohar,] Parshas Bamidbar, 118a, and in the commentary of the Ramaz there, and in Parshas Vayikra, folio 14b; and see what is written in the explanation on the verse "Thus shall you bless the children of Israel," regarding

ענין וישם לך שלום וע"פ ביום השמיני עצרת, ולכאורה היה אפשר לומר שבי' בחי' שלום אלו זהו ענין בי' בחי' שבתיקון הנזכר למעלה דהיינו התכללות הכלים ומה שעיי' מחזיק רבוי אור,

the matter of "and grant you peace," and on the verse "On the eighth day, an assembly." Now, at first glance one could say that these two levels of peace are the two aspects in the rectification mentioned above, namely the inter-inclusion of the vessels, and the fact that through this [the vessel] holds an abundance of light;

ולכן זהו עיי' בחי' דעת עליון ודעת תחתון וא"ש [ואתי שפיר] לפמ"ש [לפי מה שכתוב] במ"א בביאור ע"פ מים רבים שדעת תחתון הוא דעת המתפשט לתוך

and that therefore this is through the levels of the higher Daas (knowledge) and the lower Daas. And this fits well according to what is written elsewhere, in the explanation on the verse "Many waters," that the lower Daas is the Daas that spreads into

המדות להמשיך בהם הארת חו"ב [חכמה ובינה] ומבואר לעיל שעיי' שהמדות מתנהגים עיי' המוחין חו"ב [חכמה ובינה] עיי' נעשה התכללות המדות והוא תיקון והתכללות הכלים וזהו ענין שלום בפמ"שט [בפמליא של מטה].

the emotive attributes (middos) to draw into them the illumination of Chochmah and Binah; and it is explained above that through the attributes being conducted by the intellect (mochin), Chochmah and Binah, through this the inter-inclusion of the attributes comes about, which is the rectification and inter-inclusion of the vessels; and this is the matter of peace in the household below (pamalya shel matah).

8 ודעת עליון הוא הנמשך מבחי' כתר וממשיך מבחי' כתר בחו"ב [בחכמה ובינה] וחוי"ג [וחסד וגבורה] כו' ע"ש. וזהו ענין המשכת תוספת אורות חדשים וזהו ענין שלום בפמליא של מעלה.

And the higher Daas (knowledge) is that which is drawn from the level of Keser (the Crown) and draws from the level of Keser into Chochmah and Binah and into Chesed and Gevurah, etc.; see there. And this is the drawing down of an addition of new lights, and this is the matter of peace in the household above.

ועוד דמבואר בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ז [פרק ז'] דחכמה נק' חיוהי והמדות וגם בינה נק' גרמוהי, וחיוהי היינו אור וגרמוהי היינו כלים כו' וכמ"ש במ"א

Furthermore, it is explained in Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 7, that Chochmah is called "His life-forces" (chayohi), and the emotive attributes, and also Binah, are called "His vessels" (garmohi); and "His life-forces" means light, and "His vessels" means vessels, etc., as is written elsewhere;

דהיינו לפי שבחכמה גם הכלי הוא בבחי' בטול לגמרי כח מ"ה [מה] כו' כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים]
 פל"ה בהג"ה [בהגהה], מיהו אינו מיושב לפי לי' [לשון] הפסוק דמשמע שמתחלה נעשה שלום העליון
 ואח"כ שלום התחתון

that is, because in Chochmah even the vessel is in a state of complete self-nullification (bittul),
 ko'ach mah, etc., as is written in Sefer Shel Beinonim, chapter 35, in the gloss. However, this does
 not fit the wording of the verse, which implies that first the higher peace is made and afterward the
 lower peace;

אלא העיקר כמשי"ל [כמה שכתוב לעיל] שהוא ענין המשכת האור תחלה בבחינת י"ה ואח"כ נמשך ג"כ
 בבחי' המדות ו"ה ועמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני" [בני ישראל],

rather, the main [explanation] is as is written above: that it is the drawing down of the light first into
 the level of yud-hei, and afterward it is drawn also into the level of the emotive attributes, vav-hei.
 And see what is written in the explanation on the verse "And I shall be sanctified among the chil-
 dren of Israel";

ועי"ל [ועוד יש לומר] דע"י המצות נעשה תיקון הכלים וע"י התורה ממשיכים האור וכמ"ש כי נר מצוה
 ותורה אור ועמ"ש בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב כולה כו':

and one may further say that through the mitzvos the rectification of the vessels comes about, and
 through the Torah one draws down the light, as it is written, "For a mitzvah is a lamp and the Torah
 is light." And see what is written in the discourse beginning "I saw, and behold, a menorah all of
 gold," etc.

9 ג והנה כמו שהוא ענין התיקון למעלה להיות ההתכללות. כך הוא ג"כ בנפש דענין התכללות חו"ב
 [חכמה ובינה] הוא בחי' מוחא וליבא שהם בעצם שני הפכים

3. Now, just as the rectification above is that there be inter-inclusion, so it is also in the soul. For
 the inter-inclusion of Chochmah and Binah is the level of mind and heart (mocha veliba), which in
 essence are two opposites,

כמו שאנו רואים שברשפי אש הלב מתמעט המוח ר"ל [רוצה לומר] ההשגה ועומק ההתבוננות וכמו
 מתמעט אש הלב וצ"ל התכללות להיות מוח שליט על הלב

as we see that in the fiery flames of the heart the mind—that is, comprehension and depth of con-
 templation—is diminished, and in the mind the fire of the heart is diminished. And there must be
 inter-inclusion, so that the mind rules over the heart;

דהיינו שיהא הלב נכנע למוח ומתנהג ע"פ הנהגת המוח כו' להיות ובכל נפשך אליך ה' נפשי אשא,

that is, that the heart be subdued to the mind and conduct itself according to the guidance of the mind, etc., so that there be "and with all your soul," "To You, Havayah, I lift up my soul."

והיינו ע"י עסק התורה ואשים דברי בפיו ובצל ידי כסיתיך וע"י ממשיכים מן המוח אל הלב ע"י עסק התורה לשמה גילוי אור א"ס בחכמה.

And this is through occupying oneself with Torah: "I have put My words in your mouth, and in the shadow of My hand I have covered you." And through this one draws from the mind to the heart, through occupying oneself with Torah lishmah, the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) in Chochmah.

10 וזהו ענין השלום וחיבור חו"ב [חכמה ובינה]. וענין ההתכללות במדות כי המדות הן מעה"ד [מעץ הדעת]

טו"ר [טוב ורע] כי בחזה דז"א מסתיים יסוד אימא שם מתחיל בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] והתכללות המדות להיות כלולים בטוב הוא ע"י התורה

And this is the matter of the peace and the joining of Chochmah and Binah. And as for the inter-inclusion in the emotive attributes (middos): the attributes are from the Tree of Knowledge of good and evil, for at the chest of Z'eir Anpin (the emotive attributes) the Yesod of Imma ends, [and] there begins the level of the Tree of Knowledge of good and evil; and the inter-inclusion of the attributes, so that they be included in the good, is through the Torah,

שהיא להבדיל בין הטמא וכו' והיא המברר כו' ובירור המדות הוא ע"י המוחין כי ע"י תוספת מוחין נעשה התכללות ומוחין נמשכו מבחי' אבא.

which is "to distinguish between the impure," etc., and it is what refines, etc. And the refinement of the attributes is through the intellect (mochin), for through additional intellect the inter-inclusion comes about; and the intellect is drawn from the level of Abba.

11 ולכן כתיב נקום נקמת בניי [בני ישראל] מאת המדינים אחר תאסף שלא היה יכול להיות מלחמה זו רק בימי משה

Therefore it is written, "Avenge the vengeance of the children of Israel against the Midianites; afterward you shall be gathered": for this war could take place only in the days of Moshe.

ולכן אף שנקנסה עליו עלה אל הר העברים כו' מ"מ המתינו לו עד שינקום והיינו כי משה הוא יסוד אבא ולכן נקרא מחוקק ותרגומו ספרא רבא וירא ראשית לו.

And therefore, although it had been decreed upon him, "Go up to the mountain of Avarim," etc., nevertheless they waited for him until he would take vengeance. And this is because Moshe is the Yesod (foundation) of Abba; and therefore he is called mechokek (lawgiver), which the Targum renders "the great scribe," and "He saw reishis (the first) for himself."

אלא שזכה לבינה והוצרך להיות התיקון על ידו דוקא [וזהו פי' מחוקק שהוא חקיקת ותיקון הכלים להיות ריבוי הכלים ועי"ז יהי' [יהיה] ריבוי האור וכו' ועמ"ש ע"פ במחוקק במשענותם וע"פ אם בחקתי בד"ה מבואר בע"ח [בעץ חיים]].

Only, he attained Binah (understanding) [as well]; and the rectification had to come specifically through him. [And this is the meaning of mechokek: it is the engraving and rectification of the vessels, so that there be a multiplication of the vessels, and through this there will be a multiplication of the light, etc. And see what is written on the verse "with the lawgiver, with their staffs," and on the verse "If [you walk] in My statutes," in the discourse beginning "It is explained in Etz Chaim."]

כי הנה המדינים הם מבחי' הפירוד שקודם התיקון עד דלא הוו משגיחין אפין באפין שלכן אריכות זמן חורבן בהמ"ק [בית המקדש] שמפני שנאת חנם

For the Midianites are from the level of the separation that preceded the rectification, when "they did not gaze face to face"; which is why [there is] the length of time of the destruction of the Holy Temple [that came] because of baseless hatred.

כי בחורבן בית ראשון ע"י שהיה מז' עממין שהם סיגים דשבעה כלים דתהו שנשאר בכו"י

For in the destruction of the First Temple, since it came from the seven nations, which are the dross of the seven vessels of Tohu that remained in the state of

סיגים לאחר התיקון והבירור כל מה שהוברר ונכלל בעולמות דקדושה, והם נשאר בכו"י סיגים, לכן לפי הכלי כך היה הגבול ימי שנותינו בהם שבעים שנה

dross after the rectification and the refinement of all that was refined and included in the worlds of holiness—and they remained in the state of dross—therefore, according to the vessel, so was the limit: "The days of our years are seventy years."

(ר"ל [רוצה לומר] דכמו שיש קצבה ודי לבירור נה"ב [נפש הבהמית] שבאדם על ידי ע' [שבעים] שנה שבהן יוכל האדם לברר הניצוצים שבנה"ב [שבנפש הבהמית] שנלקחה משמרים ד' מדות דתהו, וזהו ימי שנותינו בהם שבעים שנה וכמ"ש בפ' אם

(That is to say: just as there is a set measure that suffices for the refinement of the animal soul in a person, through seventy years, in which a person can refine the sparks in the animal soul, which was taken from the dregs of the seven attributes of Tohu—and this is “The days of our years are seventy years,” as is written in Parshas Im

בחוקתי בד"ה מבואר בע"ח [בעץ חיים] הנזכר לעיל, כך עד"ז היה די לתיקון העוונות שמחמתן נחרב הבית ראשון ג"כ במספר ע' [שבעים] שנה מטעם הנ"ל שלבירור הסיגים שנשתיירו מהכלים לאחר התיקון יש גבול ע' [שבעים] שנה לז' מדות כו')

Bechukosai, in the discourse beginning “It is explained in Etz Chaim,” mentioned above—so in the same way, for the rectification of the sins because of which the First Temple was destroyed, the number of seventy years also sufficed, for the reason mentioned above: that for the refinement of the dross that remained from the vessels after the rectification there is a limit of seventy years, for the seven attributes, etc.)

משא"כ שרש התיקון שיהיה מעולם התהו לעולם התיקון זה צריך זמן ארוך כו' וצ"ל בחי' משה יסוד אבא מקור התורה שכל התורה היא תורת משה וקודם מתן תורה בא יתרו להכניע א"ע [את עצמו]

Whereas the root of the rectification, that it be from the World of Tohu to the World of Tikkun—this requires a long time, etc. And there must be the level of Moshe, the Yesod of Abba, the source of the Torah, for the whole Torah is the Torah of Moshe. And before the Giving of the Torah, Yisro came to subdue himself,

כי ה' יברך את עמו בשלום אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלפני את עדל"ת [אתערותא דלתתא] כו' (ועיין מענין יתרו כהן מדין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ יתרו דס"ח א' ד"ה חמוי דיוסף כו' ע"ש בשם הלק"ת [הלקוטי תורה (להאריז"ל)])

for “Havayah will bless His people with peace”: an arousal from above, which is preceded by an arousal from below, etc. (And see on the subject of “Yisro, the priest of Midian,” in the commentary of the Ramaz on the Zohar, at the beginning of Parshas Yisro, folio 68a, in the passage beginning “The father-in-law of Yosef,” etc.; see there, in the name of the Likkutei Torah of the Arizal.)

וזהו נקמת הוי' כי קודם התיקון בעולם התהו לא היה שמות אלו אהיה והוי' אלא קראן בשמות נוכראין כו' כמ"ש בזהר.

And this is "the vengeance of Havayah": for before the rectification, in the World of Tohu, there were not these Names, Ehe-yeh and Havayah; rather, He called them by foreign names, etc., as is written in the Zohar.

וענין לכל מטות ישראל והחלצו כולכם שכולם היו צריכים למלחמה זו להיות בבחי' התכללות שלכן היו בימי משה שבימי משה ובימי יהושע היו המלחמות בכללות ישראל ביחד משא"כ אח"כ יהודה יעלה כו'

And the matter of "for all the tribes of Israel," and "arm yourselves," all of you, is that all of them were needed for this war, so as to be in the state of inter-inclusion. And that is why they were in the days of Moshe; for in the days of Moshe and in the days of Yehoshua the wars were [waged] by Israel as a whole, together, whereas afterward [it was] "Yehudah shall go up," etc.,

שלא היו ביחד כי להיות התכללות כללות ישראל שהם ו"ק [וי קצוות] דז"א מחנה יהודה מזרחה כו' when they were not together. For the inter-inclusion of Israel as a whole, who are the six extremities of Z'eir Anpin (the emotive attributes)—"the camp of Yehudah to the east," etc.,

וראובן תימנה כו' ובשם אלקינו נדגול הוא ע"י מוחין דאבא שמשם היא ההתכללות יעשה שלום לי שלום יעשה לי:

and "Reuven to the south," etc., and "In the Name of our G-d we will raise our banners"—is through the intellect (mochin) of Abba, from which the inter-inclusion comes: "let him make peace for Me; peace let him make for Me."

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/matos/7/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok